

LEDČICKÉ NOVINY

Říjen 2000

Slovo starostky

Vážení a milí spoluobčané, jsem velmi ráda, že hned v úvodu dnešních Novinek mohu s potěšením říci, že vodovodní přípojky v naší obci budou z velké části dokončeny a my můžeme přistoupit k její plynofikaci. Na jaře příštího roku bude vybudována v „akátkách“ za hřištěm na Cikánce regulační stanice. Teď je připravován potřebný projekt ke stavebnímu povolení. V co nejbližší době Obecní svolá veřejnou schůzi k plynofikaci. Protože vím, že zřízení ekologického topení vůbec není levná záležitost, bude nám všem nabídnuta možnost způsobu financování za pomoci spoření nebo půjček.

Těší mě, stejně jako většinu z vás, že vnější plášť kostela svatého Václava, zdi hřbitova i terénní úpravy na něm, se chýlí ke konci. Chtěla bych proto těmito řádky poděkovat všem, kteří se na tomto podíleli. Byli to: Českomoravská stavební společnost, akademičtí sochaři Adamec a Pokorný, akademická sochařka Marie Kolářová, firma Chorus z Vimperka, firma Dipos, instalatér pan Bartůněk, místní firma Post design pana Postráneckého, firma Heron pana Salače, firma Heinz, Stavby silnic a železnic Praha, Zemní práce pan Černý, Autodoprava. Michovský, Skokan, sochař a umělecký kovář Karel Meloun, pracovníci Obecního úřadu a místní mládež, o které se zmiňuji se zvláštním potěšením (A. Voves, J. Hillebrandt, J. Kaclik, L. Michovský, L. Mařák, J. Petrák, J. Vereš).

Na oslavu zakončení prací na vnějších částech chráněné kulturní památky je připraveno několik akcí, které by měly mít benefiční ráz. To znamená, že výtěžek z těchto akcí bude věnován na opravy vnitřku kostela svatého Václava. Můžete se o tom dočíst uvnitř dnešních Novinek pod titulkem „Advent v Ledčicích“.

Na časté dotazy o vybudování bytového domu avizovaného v únorových Ledčických novinkách, mohu říci jen to, že jsme zatím neobdrželi příslibenou dotaci od Ministerstva pro místní rozvoj.

Při procházení některými částmi naší obce je mi smutno z toho, v jak nepěkném stavu se nacházejí určitá zákoutí. Vzhled celé obce trpí tím, že se pár jedinců chová k obecním

pozemkům, které přiléhají k jejich nemovitosti, přímo neurvale. Sáhnete si do svědomí všichni, kdo skladujete nejrůznější materiál včetně strojů a vraků na obecních pozemcích. Zamyslete se nad sebou všichni, kdo vypouštíte splašky a „přepady“ z odpadních jímek před své domy do povrchové kanalizace. Na vaši adresu bych chtěla říci, že obecní zastupitelstvo přijalo usnesení, kterým nařizuje úplný a definitivní zákaz vypouštění splaškových vod do povrchové kanalizace k 31. 12. 2001. Ač se to nezdá, bude to, co nevidět. Obec disponuje finanční částkou, kterou může svým občanům zapůjčit za velmi výhodných podmínek právě na příklad k vybudování odpadních jímek.

I když Obecně závazné vyhlášky jsou kdykoliv k nahlédnutí na Obecním úřadu, rozhodli jsme se, postupně zveřejňovat nejdůležitější části, aby nedocházelo k jejich porušování. Aby například každý věděl, že i když vlastní povolení k opravě svého domu, musí mít povolení OÚ také na přechodné uskladnění potřebného materiálu na veřejném prostranství.

K připomínkám některých občanů o neutěšeném stavu vozovky a chodníků v Ledčicích chci říci jen to, že je zatím nehospodárné „utápět“ finanční prostředky na jejich obnovu, protože nás čeká ještě plynofikace a možná i kanalizace. Teprve potom dojde na postupnou opravu a úpravu komunikací.

V závěru svého příspěvku bych ráda apelovala na vás všechny, abyste nebrali na lehkou váhu právě probíhající reformu veřejné správy. Teď máme my všichni největší a jedinou možnost vyjádřit své mínění. Nemůžu sice zaručit, že Ministerstvo vnitra bude vstřícné k našim názorům vyjádřeným v dotazníku, ale za pokus to každopádně stojí. Rozhodujeme totiž o dalších deseti letech života naší vesnice, ale i o nás všech... Je na vás, zda se vyjádříte i k dalším bodům dotazníku, které mají význam nejen pro další práci obecního zastupitelstva v Ledčicích, ale jsou potřebné i pro Sdružení Vltava, jehož členem naše obec je. Děkuji vám všem za vstřícnost a spolupráci.

Jiřina Michovská

Malá ledčická

kronika

V říjnu, listopadu a prosinci oslaví významná životní jubilea:

50 let Drahňák Karol čp. 149

Sršňová Božena čp. 106

60 let Došková Bohumila čp. 199

65 let Hýblová Libuše čp. 153

70 let Uhrová Miluše čp. 147

82 let Štechr Václav čp. 212

85 let Horká Alžběta čp. 197

86 let Košťál František čp. 172

**Blahopřejeme všem těmto spoluobčanům k jejich významným výročím
a přejeme jim hodně zdraví, klidu a pohody do dalších let.**

Poznámka: Podle znění Zákona o svobodném přístupu k informacím č. 106/99 a jeho paragrafu 8 – „Ochrana osobnosti a soukromí“ již nemůžeme u našich jubilantů otiskovat i data narození. Proto od dnešního vydání Ledčických novinek budeme připomínat narozeniny ledčických občanů pouze obecně.

Poděkování

Naše poděkování tentokrát směřujeme k těmto našim spoluobčanům a institucím. Děkujeme:

- panu Vobořilovi čp. 178 – za rajčata a pór do školní jídelny
- panu Králi Karlovi čp. 132 – za hrušky, jablka a hlávkový salát do školní jídelny
- panu Michovskému čp. 113 – za cibuli do školní jídelny
- panu Plickovi čp. 90 – za finanční příspěvek místní škole na nákup pomůcek pro žáky 1. třídy
- panu Milerovi čp. 202 – za hrušky pro děti ZŠ a MŠ
- Obecnímu úřadu – za jablka pro děti ZŠ a MŠ
- panu Milerovi čp. 202 – za poskytnutí informací o nejrůznějších historických událostech v obci
- všem občanům, kteří dětem v mateřské školce věnovali nasušenou pomerančovou kůru. Zároveň prosíme vás všechny o stejnou pomoc i nyní. Kůru můžete do MŠ přinést kdykoli.
- Městské knihovně Mělník za knižní dar pro ledčickou knihovnu
- panu Jiránkovi čp. 175 – za opravu laviček na hřišti Sokola na Cikánce
- všem těm, kteří se spolupodíleli na opravách a zprovoznění kabin na fotbalovém hřišti
- spolku Říp za oplocení školní zahrady
- Zahradnické škole v Mělníku za finanční odečet z nákladů na osázení školní zahrady

Opět u nás byla staročeská pouť

Uprostřed vesnice se roztočil kolotoč, stály tu houpačky a střelnice. Po mnoha letech se v Ledčicích opět slavila tradiční Bartolomějská pouť. V sobotu 26. srpna bylo na školním hřišti a přilehlých místech už od rána živo. Nejprve tu probíhal nohejbalový turnaj, který tentokrát organizoval spolek Říp. Několik pánských družstev zde bojovalo o metu nejvyšší, které nakonec dosáhl tým ve složení L. Sirový, J. Jarůšek a V. Srba mladší.

Odpoledne pak devět silných chlapů zápasilo v pěti náročných disciplínách v prvním ročníku soutěže pro pány s názvem Ledčický kosa cup. Nejprve házeli do dálky ojetou pneumatikou, pak si zaběhali slalom s naloženým „radvancem“, zasekávali sekery na přesně vyznačené místo připravených špalků, každý z nich ruční kosou posekal určený kus travní plochy a na konec všechnu námahu „spláchli“ púllit-

rem piva. Ale i tady šlo o vteřinky. Hodnotilo se všechno – umělecký dojem, kvalita, rychlost. Potěšitelné bylo, že soutěžící pánové projevili nesmírný smysl pro humor a dokázali tak, jak je dobré umět nejen pracovat, ale také se jaksepatří pobavit. Na pomyslném prvním stupni stanul pan Hušák, druhé místo obsadil Radek Budka a bronzovou příčku pak Aleš Sirový. Věříme, že příště se Kosa cupu zúčastní stejně správní chlapi v ještě větším počtu.

Večer, i když už bylo poměrně chladno, probíhala na školním hřišti ještě nefalšovaná pouťová tancovačka, ke které zahrál mělnický Safián. U pravých pouťových koláčků a silném moku čas rychle utíkal. Jen tak trochu zábly nohy. Ledčicím opravdu moc schází nějaký ten sál, kde bychom se mohli všichni spolu sejít a nemuseli se spoléhat pouze na pěkné počasí.

Pozvánka na besedu

*Trpět i milovat, doufat a pracovat,
vše věrné, krásné, v srdci svém uchovat,
pomáhat druhým, spoléhat na svůj díl,
proto jsi stvořen, proto ses narodil.
Tvá stopa doplní předlouhý seznam.
Jiného receptu pro život neznám.*

*Já rád se podělím, všechno chci vyzpívat,
i když ten život těžký je, mám ho rád.
A lepší už to nebude, jak jedni praví,
a druzí, že bude líp, jen ať jsme zdraví!
Tak už to, žel, chodí na tom světě božím,
proto vám, mí drazí, pár veršů ještě složím...*

Autor těchto veršů, spisovatel, redaktor, kronikář a publicista – Miroslav Sígl, navštíví 27. října Ledčice. Přijde nám vyprávět o svém životě, o tom, jak vznikaly jeho knihy „Na vlně 490 metrů“, „Byli jsme při tom“ – o okupaci v roce 1968, básnické sbírky „Co jsem měl na srdci, to bylo v duši mé“, „Étudy domova“ či jeho poslední přímo encyklopedické dílo „Osobnosti a osudy obce“. Dozvíte se o šťastných i méně šťastných peripetiích spisovatelova života a jistě vás zaujme i jeho vypravěčské umění. Udějte si hezkou chvilku a přijďte v pátek 27. 10. v 17 hodin do školy posedět při kávě a povídání s vynikajícím člověkem.

Budou hrát k tanci i poslechu

Obecní úřad pro všechny zájemce o klasickou dechovku připravil dva zájezdy do Kulturního domu barikádníků v Praze. Ten první se uskuteční 31. 10. od 18 hodin, kdy zahrají a zazpívají Božejáci. Cena včetně vstupného je 110

korun. Za známou Moravěnkou se vydáme 12. prosince. Cena tentokrát bude 130 Kč. Důchodcům tento druhý zájezd celý zaplatí Obecní úřad jako výraz úcty k ledčickým seniorům a jako dar k blížícím se vánočním svátkům.

Jezinky bezinky

V sobotu 25. 11. v 15,30 hodin bude odjíždět z ledčické návsi autobus do pražského divadla ABC na jednu z nejslavnějších detektivních komedií Jezinky bezinky dramatika Kesserlinga. Ocitneme se v půvabném a pohodlném domě, kde žijí dvě příjemné, pohostinné a elegantní staré dámy. Všechny své hosty vítají výtečným bezinkovým ví-

nem. V této na první pohled rajske pohodě se ale kupí mrtvoly a dějí se i jiné povážlivé věci. Skvěle vás pobaví Jaroslava Adamová a Květa Fialová v hlavních rolích, ale určitě budete zaujati i hereckými výkony Oldřicha Víznera, Františka Blažka, Lubomíra Lipského. Cena zájezdu včetně vstupného je 220 Kč.

Z pohádky do pohádky

16. listopadu pojedou děti z místní školy a „mateřinky“ do Prahy. Zde se v klášteře sv. Jiří na Hradčanech zúčastní prohlídky starého výtvarného umění s vyprávěním u jednotlivých obrazů, které nese téma: „Z pohádky do pohádky“. Děti se dozvědí, jak se narodil patron naší vesnice, hlavní ochránce země České – svatý Václav, jak se sv. Martin roz-

dělil o plášť se žebrákem a proč se pečou snad odjakživa v našich domácnostech rohlíčky – podkovičky koně sv. Martina. Dozví se také, zda-li se uzdravil slepý Tomáš i mnohé další. Pod vedením odborných lektorů budou děti přímo na místě malovat na témata obrazů vystavených v galerii. Mají se opravdu na co těšit.

Brzy oslavíme 775 let naší obce a 115 let místní školy

V září roku 2001 oslavíme významná výročí, která mají vztah k Ledčicím. Chtěli bychom proto uspořádat celodenní slavnost a výstavu o historii naší vesnice i školy. Pracujeme na knížce, která by měla nám všem Ledčice co nejvíce přiblížit a připomenout jejich historii od nejstarší dochované zmínky až po dnešek. Uvažujeme i o vzniku „minimuzea“. Proto se na vás všechny, kteří máte svou obec rádi, obracíme se žádostí o pomoc. Přineste jakékoliv, byť zdánlivě bezcenné předměty, které najdete při úklidu doma, na půdách, ve sklepích, stodolách i jinde. Ať jsou to staré sešity, slabikáře, památničky, fotografie, vysvědčení, kalendáře, kalamáře, pera, počítadélka, obyčejné

plechové, ale třeba jen papírové krabičky od kdečeho (sušenky, bonbóny, zápalky, koření ...), stará obuv, ošacení, výšivky, polštářky, ubrusy, hračky třeba i rozbité, nádobí, kuchyňské potřeby, zemědělské nářadí, vánoční ozdoby, láhve, sklo, porcelán, ošoupaný nábytek, židle, stolky, knížky, korále, šicí stroj... Nezahazujte a nepalte tyto staré a pro vás třeba zbytečné předměty. Jsou to věrní svědkové uplynulého času. Ukazují, jak se v Ledčicích žilo. Je jen na vás, jak bude výstava či „muzeum“ vypadat a dokážeme-li si, že Ledčice nejsou jen místem kde spíme, jíme, díváme se na televizi. Přáli bychom si, aby oslavy našich kulatých výročí rozhýbaly celou obec.

Advent v Ledčicích

Ač se to nezdá, vánoční svátky se kvapem blíží. Abychom nejkrásnější dny v roce oslavili co nejvíce spolu, jsou připravena pro nás všechny následující setkání:

pátek 1. 12.: Vánoční jarmark

V 16 hodin bude ve školní tělocvičně otevřen první ledčický Vánoční jarmark s možností nákupu drobných dáreků a uměleckých předmětů. Svými výrobky se budou prezentovat:

Jura Vanya – fajánsová keramika
Jitka Mrzenová – květinové vazby
bratři Uhrové – dřevěné výrobky
Veronika Kubáčová – miniatury
Jiří Šimon – kovové řemeslné výrobky
Monika Šuldová-Macáková – přírodní keramika
David Meloun – kovové šperky
paní Srbová – malované perníky
knihkupectví „U Vlachů“ – výběr knih pro děti i dospělé

Jarmark potrvá až do nedělních odpoledních hodin. Určitě si zde vyberete vhodné dárky pro své blízké i pro sebe. Zároveň bude otevřena Druhá vánoční výstava.

neděle 3. 12. od 14 hodin: Zahájení adventu

Při slavnostní mši v kostele sv. Václava pan farář, Mgr. Miloš Szabo, bude žehnat vaše přinesené adventní věnce. Po mši proběhne koncert operní pěvkyně Pavly Senič za doprovodu varhan.

sobota 9.12. od 14 hodin: Čertovské rojení

Do tělocvičny ledčické školy jsou opět zváni všichni místní malí čerchmanti, diblíci, pekelníci, rarachové, čertíci a satanáši na správnou pekelnou diskotéku. Vstupenkou je opravdovský čertovský vzhled. Pro děti budou připraveny soutěže o pěkné ceny.

sobota 16. 12. od 15 hodin: Vánoční koncert

V kostele sv. Václava proběhne vánoční program, tentokrát komorní koncert staré vánoční hudby, koled, vánoční umělé i lidové poezie včetně melodramu. Účinkují: přední český barytonista Zbyněk Hromádka, sopranistka Vanda Švarcová, klavíristka Šárka Sychrová, místní rodák – herec Miroslav Král. První část programu tvoří opusy umělé (Halas, Neruda, Erben, Šubert, Mozart, Händel...), druhá část je složena z výhradně naší lidové tvorby. Všichni jste srdečně zváni.

pátek 22. 12. od 16,30 hodin: Vánoční školní besídka

Už dnes děti z místní „mateřinky“ i školy připravují svá vystoupení na tradiční vánoční besídku. Nacvičují scénky,

Pavla Senič

básničky, písničky, koledy... aby vám před vánocemi připravili co nejhezčí chvíle. Přijďte, jste vítáni.

neděle 24. 12. od 20 hodin: Štědrovečerní mše

Vánoční dárky budou rozdány, a tak nic nebude bránit tomu, abychom se všichni v klidu a pokoji setkali při Štědrovečerní mši. Odhodme své starosti, spory, spěch a udělejme si na sebe a své bližní více času. Přijďme společně prožít několik očištných chvil do právě opraveného kostela sv. Václava, abychom zde vyslechli nejen krásná slova o vzájemnosti a lásce, ale abychom si také společně zazpívali známé koledy za doprovodu varhan. Svým vystoupením nás potěší i děti z ledčické základní školy.

Už dnes víme, že **5. ledna roku 2001** v 16 hodin vyjde po krátké bohoslužbě faráře Miloše Szabó z místního katolického kostela poselstvo Tří králů. Obchůzkou Kašpara, Melichara a Baltazara po vsi bude zakončen vánoční čas plný kouzla a rodinné pospolitosti. Věříme, že Tříkrálový průvod bude stejně početný, jako ten minulý.

POHLED DO HISTORIE

Národopisná výstava československá v roce 1895 a Ledčice

Velkým impulsem pro konání Národopisné výstavy československé byla Jubilejní zemská výstava konaná v Praze ve Stromovce roku 1891. Tato výstava, která značně posílila české národní sebevědomí, se stala naprosto mimořádnou událostí, jíž navštívily na tu dobu nevídané více než dva miliony návštěvníků. Češi upozornili svět i sebe na mimořádný hospodářský, společenský a kulturní rozvoj národa znovunalezajícího hrdost a identitu.

Ve Stromovce vyrostla řada pavilonů a atrakcí s dominujícím Průmyslovým palácem. Výstaviště, které zde vzniklo, později posloužilo celé řadě dalších výstav. Mezi nimi i Národopisné výstavě československé v roce 1895.

Když po obrovském úspěchu Jubilejní výstavy bylo rozhodnuto, že se uskuteční specializovaná výstavní přehlídka české a moravské lidové kultury, byly v jednotlivých krajích pořádány grandiózní národopisné sběry. Do nich se na Podřipsku s nadšením zapojili především učitelé. Mezi nimi i ledčický pan řídící Josef Plafs. Upozorňovali na hodnoty předmětů běžně užívaných v lidovém prostředí, jako jsou plastiky ze dřeva i kovu, cínové nádoby, keramika, malba na skle, lidové výšivky, nábytek, zemědělské náčiní a nářadí, krojové součásti (sukně, šněrovačky, šátky, kabátky, opasky, zástěry, zavinovačky, čepce...), zvykoslovné předměty, hodiny, cechovní předměty, písemnosti, zápisy lidových zvyků, písní atd. atd. atd. Svým zaujetím sběratelé získávali i další obyvatelé celého kraje poblíž památného Řípu. O dění kolem přípravy výstavy informoval též regionální tisk. U nás to byl především roudnický Podřipan.

Národopisná výstava československá tak mohla představit bohatství, velikost a nezaměnitelnost tradiční české kultury, mohla oslavit tvořivého ducha českého lidu, jeho řemeslnou zručnost, a podchytit hodnoty, které by jinak zmizely beze stopy. Bylo tak završeno dlouhé období českého kulturního obrození.

V období od 15. května do 23. října roku 1895 tedy návštěvníci pražské výstavy obdivovali nejen kreslenou a fotografickou dokumentaci profesora roudnického gymnázia Karla Rozuma, ale také podřipský kroj z doby kolem roku 1848, na němž nad jiné vynikala tylová zástěra s bohatou bílou výšivkou. Návštěvníci shlédli i další stovky předmětů, které náš region reprezentovaly. V souboru lidové keramiky, hrnčířiny a kameniny, zastoupené malovanými džbány, talíři a miskami, bylo i několik kusů ledčických majitelů. Lidový textil a výšivky poskytly, kromě jiných, slečny Srbovy z Ledčic. Nedílnou součástí sebraných předmětů z Podřipska byly i starobylé evangelické Písne duchovní z roku 1564 a rukopis Kázání evangelických z roku 1817 z majetku ledčického rodáka Františka Srby. V kronice školy se píše: „27. června se školní mládež i mnozí dospělí ledčičtí občané zúčastnili výstavy v pražské Stromovce, kterážto na všechny učinila veliký dojem“.

Většina předmětů byla po ukončení Národopisné výstavy vrácena majitelům. Některé exponáty se však dostaly do sbírek nově vzniklého Národopisného muzea v Praze a jiné též do Podřipského muzea v Roudnici, jehož založení v létě roku 1900 věhlas výstavy uspíšil.

1. světová válka, vznik ČR a Ledčice

Zavraždění rakouského následníka trůnu Františka Ferdinanda d'Este v Sarajevu bylo záminkou k rozpoutání války, dnes nazývané První světová. Naším vojákům se do války za císaře pána moc nechtělo. Mnoho jich padlo, mnoho jich bylo zajato, jiní přeběhli k nepříteli a začali zde vytvářet legie. Ty pak bojovaly v Itálii, ve Francii, i v Rusku.

O životě v Ledčicích té doby se můžeme dočíst ve školní kronice:

„Mobilizací z 26. července 1914 povoláni byli do zbraně četní zdejší občané, z nichž bylo 20 otců školních dětí. Definitivní učitel, rodák zdejší, Antonín Voves, odešel při mobilizaci za vojenskou povinnost a již 8. září 1914 raněn byl u Lublína v Rusku do nohy. Václava Talacka, definitivního učitele II. třídy, zastihla mobilizace při prázdninové vojenské službě. Ten se však již 15. října 1914 vrátil z vojny jako superarbitrováný pro srdeční vadu a z toho vzniklou neschopnost pochodování.“

„Počátkem prosince vstoupilo do zdejší školy 5 dětí haličských (polských) válečných uprchlíků z Krakova.“

„26. ledna 1915 vypravuje správa školy 564 kusy papírových podešví pro vojny v poli zásluhou výpomocného učitele Antonína Šorma. Před tím 24. 10. 1914 vypraveno za sebrané dětmi peníze 8 párů dětmi zhotovených vlněných punčoch, 8 párů vlněných nátepic a balík cupaniny.“

„4. 12. 1915 zasláno bylo mládeži školní po obci mezi občanstvem sebrané kuřivo pro vojny v poli: 26 balíčků kuřlavého tabáku, 145 cigaret, 38 doutníků a mimo to 11,70 Kč v penězích.“

„Ke konci března roku 1916 sejmut byl měděný kryt školní vížky pro potřebu válečnou.“

Během válečných let se řídící učitel Alois Seidl zmiňuje o neustálé pomoci ledčických občanů vojákům „v poli“, ale i o tom, jak válka krutě doléhala na civilní obyvatelstvo, které strádalo nejen nedostatkem potravin, ale i dalšího zboží. Píše o sběru šatstva, potravin, peněz, sušených bylin k vaření čajů. Každý dal, co mohl. Čím déle válka trvala, tím méně toho bylo.

28. října 1918 pan učitel Seidl nadšeně píše o tom, že „*stal se skutkem dávný sen, v míru nedosažitelný, uspíšený světovou válkou – byla prohlášena samostatná republika Československá*“.

Dále se dočítáme, že „*téhož dne prošel obcí manifestační průvod z Horních Beřkovic, k němuž se mládež a obyvatelstvo lečické připojili. Před Husovou deskou na zdejším evangelickém chrámu vroucně zapěna byla národní hymna „Kde domov můj“.* Poté zašel průvod k budově veřejné obecné školy, před níž v polokruhu se rozestavil. Se schodiště úvodní slovo k zástupu pronesl správce školy, načež sžítavou, však pravdivou slavnostní řeč proslavil zemský úředník, občan Trubač z Beřkovic. Řeč jeho působila mocným dojmem a vyvolávala v posluchačstvu pohnutí, hněv i nadšení. Po něm ujal se slova zdejší evangelický farář Kantorek, jenž svoji řeč navázal na věštecká slova Jana A. Komenského o vrácení se vlády v ruce lidu českého“.

Na tomto místě je vhodné zastavit se u výše uvedeného průvodu z Horních Beřkovic. V této obci se v pivovarské restauraci „U Dědků“ před převratem roku 1918 scházeli příslušníci všech politických a společenských vrstev.

V jejich čele stanul zemský úředník František Trubač, pracovník ústavu pro choromyslné, dále pak lazebník Václav Němec, sochař Hnátek a mnozí další. Ti zde založili protimonarchistickou společnost „Mlha“. Prý podle jejího „mlhavého“ účelu. V té době vznikla v Beřkovicích i stejnojmenná kapela. 28. října 1918 byl jmenovaný spolek hlavním iniciátorem velkolepého průvodu sousedními vesnicemi (Jeviněves, Černouček, Ledčice), který všem radostně oznamoval konec Rakouska-Uherska. Mnozí účastníci pochodovali v národních a sokolských krojích. Průvod byl, jak už jsme se ostatně dočetli, všude nadšeně vítán.

„8. listopadu téhož roku byla uskutečněna školní slavnost, kde bylo školními dětmi předneseno několik příležitostných básní.“

Mezitím již shromažďoval se před školní budovou zdejší vzdělávací spolek Říp a zástupy občanstva, aby ve slavnostním průvodu vydali se na Říp. Mohutný průvod pěkně uspořádaný s banderiem v čele za zvuků hudby vyšel k památné hoře. K němu cestou se přidávalo i občanstvo okol-

ních obcí. Na Řípu srazil se průvod s průvodem z Horních Beřkovic a z Kostomlat. Od řípského kostelíka promluvil k četným zástupům zemský úředník Trubač, řídící učitel Seidl přednesl časovou báseň „Česká legie“. Hudba provázela lid při pění písní „Kde domov můj?“, „Hej Slovane“ a „Spi, Havlíčku“. Ke konci promluveno bylo k českým ženám a poděkováno jim za veliké jejich oběti v dobách válečných. Nabádáno též dítek k důstojnému životu povinnému samostatné vlasti. V pozdních hodinách odpoledních vrátil se průvod do Lečic, odkud byl vyšel, načež se účastníci v klidu rozešli.“

Také pozdější ledčický kronikář, Václav Vysoký, který byl tehdy ještě kluk o „dnu svobody v Ledčicích“ napsal: „Byl 28. říjen 1918. Dopoledne přestalo pršet. Na návsi velké podřípské obce Lečice jako v úle. Práce na polích již skončena, řepa odvezena do cukrovaru, proto obyvatelé obce besedují v hloučcích před staveními. Opodál u stružek staví děti hráze a rybníky. Přes náves přechází právě obecní strážník se šavlí u boku a s „frantíkem“ na čepici. Pojednou přijel od Černoučku cyklista. Zastavil na návsi a začal lidem vykládati o kapitulování rakousko-uherského císařství a prohlášení Československé republiky. Potom nedbaje otázek, jež se na něho sesypaly od kolemstojících, sedl na kolo, ujížděl po ní cestou k Jevíněvsi. Lidé však se nerozešli. Rokování a hádání se o té věci bylo slyšeti na všech stranách. Za chvíli věděla celá ves o té novině a náves se plnila novými hloučky. Bylo ke třetí hodině, když od Černoučku zalehla k nám ozvěna hudby a zpěvu. Když se stávala stále zřetelnější, nechali kluci hraní a pustili se po silnici naproti hudebníkům. Netrvalo dlouho a vraceli se všichni v čele velkého průvodu, v němž šli uvědomějí občané z Beřkovic, Černoučku, Ctíněvsi a obcí okolních. Když hudba přestala hrát, zpíval lid národní písně a stále provolával slávu Masarykovi, republice, Benešovi, legiím a všem, kteří se zasloužili o svobodu. Na návsi se průvod zastavil, kdosi promluvil o prohlášení Čsl. republiky, zástup se zvěštoval o lečické občany a hnul se za

chvíli po rozblácené cestě k Jevíněvsi. Kdo ještě nebyl přešvědčen o převratě, uvěřil tomu druhý den, kdy obecní strážník objevil se na návsi s čepicí bez knoflíku, odznaku s monogramem habsburského císaře Františka Josefa I.“

První světová válka oficiálně skončila 18. 1. 1919, kdy byla v Paříži zahájena mírová konference. Delegace nově vzniklého československého státu zaujala místo mezi vítězi a prosadila zde své hlavní územní požadavky: zachování historických hranic českých zemí, jejich spojení se Slovenskem a připojení Zakarpatské Ukrajiny.

Po válce nebylo u nás města či vesnice, kde by nebylo komu postavit pomník. Také v Ledčicích místní obecní zastupitelstvo rozhodlo v roce 1924 o vztyčení památníku s mottem na jeho střední části: *Těm, kteří ve světové válce 1914–1918 umírajíce svobodu nám křísili věnují vděční spoluobčané* a se jmény všech ledčických občanů, kteří v první světové válce přišli o život. Nejsou to jména neznámá, cizí. Dodnes v naší vesnici žijí potomci mnohých padlých. Nikdy na ně nezapomeňme! Byli to:

Bušil Antonín 20 r.	Justa Antonín 20 r.
Bušil Josef 30 r.	Král Josef 21 r.
Bušil Václav 22 r.	Kříček Antonín 23 r.
Bušil Václav 39 r.	Kvíz Václav 22 r.
Bláha Václav 24 r.	Lipš Josef 25 r.
Cipr Václav 43 r.	Nedvěd Antonín 22 r.
Fric Antonín 23 r.	Mareš Jaroslav 30 r.
Florián Antonín 41 r.	Mareš Václav 36 r.
Hájek Jaroslav 23 r.	Milda Vojtěch 34 r.
Hakl Antonín 28 r.	Pachman Antonín 31 r.
Hakl Josef 22 r.	Procházka František 24 r.
Hanč Václav 22 r.	Plicka Václav 20 r.
Heran Josef 21 r.	Tichý Václav 32 r.
Heran František 19 r.	Tichota František 41 r.
Honolka Antonín 22 r.	Vinkler Václav 26 r.
Hýbl Karel 39 r.	Voves Josef 40 r.

Žákyně 1. třídy obecné školy v Ledčicích, Jiřina Vondráčková, poslala v roce 1919 do Vlastivědného sborníku Podřípsko tuto báseň **V den svobody**:

*Já jsem ještě malá Češka,
ale přece dobře vím,
kdy tatíčka Masaryka
milý obraz ozdobím.
Dnes mu nesu bílou růži
za sestřičku Svobodu,
že ji přived' z bojů domů
přes hory a přes vodu.*

*Dám červenou růžičku,
pro naši vlast – matičku,
že my všichni malé máme
místo pro ní v srdíčku.
Že jsem ještě maličká,
říkává mi matička,
ale přec' své Čechy milé
nedám, ani tatíčka!*

Zpívávala krajanům v Americe

Ing. Otakar Špecinger

Až do vzniku a rozvoje novodobých záznamových prostředků zůstávala pomíjivost nástrojové, herecké a pěvecké interpretace téměř nevyhnutelnou. Mezi bezpočtem meteorů, které zhasínaly s poslední oponou, se však přesto občas objevovaly hvězdy, jejichž umělecká proslulost nejenom přetrvávala, nýbrž s odstupem času dál a plným právem roste.

K nezapomenutelným, doslova nesmrtelným postavám operního nebe, náležela také Klementina Kalašová. Tato legendární pěvkyně vzešla z dávné hudebnosti Podřipska. Narodila se 9. září 1850 v Horních Beřkovicích, kde prožila dětství. Školu vychodila v Roudnici nad Labem, kam se rodina později přestěhovala. Otec Martin Kalaš působil v obou místech jako lékař a proslul vlasteneckou čínorodostí. Staral se také o řádné, dobově ještě nevžitě, vzdělávání svých pěti dcer. Klementině, která projevovala obdivuhodně všestranné zájmy, se věnoval při častých výletech, pořádaných i do Ledčic, a umožnil jí zejména studium hudby a zpěvu.

A tak odešla patnáctiletá dívka nejprve do Prahy, potom do Milána a posléze na konzervatoř v Petrohradě. Tam upoutal její mezzosoprán českého ředitele carských divadel E. F. Nápravníka. Kalašová byla roku 1874 angažována a hned zpočátku dosáhla zcela nevšedních jevištních úspěchů.

Ještě téhož roku si proto mladou adeptku zajistila italská operní společnost v Londýně. Triumfy v divadle Covent Garden pak způsobily, že se Klementina rozhodla proniknout na nejproslulejší ze všech operních scén – La Scalu v Miláně. Odjela do Itálie a byla skutečně přijata. Dočkala se dokonce mimořádného úspěchu, avšak záhy musela svá vystoupení přerušit. Onemocněla – a hrozila jí navíc ztráta hlasu!

Přesto se nakonec uzdravila. Zpívávala pak v italských, německých a francouzských operách, po celé Itálii a zčásti také v dalších evropských zemích. Praha ji však slyšela pouze několikrát, a to pohostinsky v roce 1879, kdy uspořádala i koncert v Roudnici nad Labem.

V letech 1880 až 1882 podnikla Klementina Kalašová velké umělecké turné do jižní a severní Ameriky. Dosáhla přitom vpravdě fantastických úspěchů, přičemž její partnerkou byla např. fenomenální sopranistka Adelina Patti. Ve Spojených státech zpívávala potom Kalašová mnohokrát ve všech velkých městech, byla oslavovaným hostem krajanských spolků zejména v Chicagu – a své bohaté zážitky popsala v listech, které byly nedávno znovu objeveny.

O tomto dlouhém zájezdu soustavně referovaly evropské noviny. Není proto divu, že po návratu se o Kalašovou ucházely nej přednější italské i další scény. Také honorářové nabídky dosahovaly závratných částek. Přesto Kalašová, která vždycky dávala na odiv své češství, dala přednost skromným podmín-

kám v Národním divadle v Praze, po požáru a přestavbě od léta roku 1883 znovu otevřeném.

Pražské obecenstvo se tehdy pro Kalašovou doslova nadchlo. Její výkony v Glücklichově opeře Orfeus a Eurydika či ve Wagnerově Lohengrinu byly zřejmě naprosto jedinečné. Manželé Náprstkovi, Jaroslav Vrchlický, J. V. Sládek, Jul. Zeyer a další představitelé českého uměleckého a národního života však nedokázali zabránit intrikám, které hned v roce 1884 vyhnaly Kalašovou z Prahy.

S bolestnými pocity odjela tehdy zpěvačka opět do Itálie, kde byla naopak velmi radostně přijata. Působila znovu nejenom v Neapoli, Parmě, Miláně i jinde, ale cestovala celou západní Evropou a její jméno se v hudebním světě stalo skutečným pojmem. Přesto roku 1888, když se ocitla na vrcholu slávy, se Kalašová jen velice nerada odhodlala k dalšímu zájezdu do Ameriky. Také sestry, zejména spisovatelka Marie a malířka Zdeňka, Kalašovy ji od cesty zrazovaly. Po několika odkladech však pěvkyně nakonec přece jenom odplula do Brazílie. Všechny pochybnosti jako by odpadly, když Kalašová viděla, že na ní jihoamerické obecenstvo nezapomnělo. Všude byla vítána a zahrnována s ještě větším nadšením, než před léty. Na její počest vycházely básně, topila se v květinách, dary a sňatkové nabídky nebraly konce – a tato proslulost zaléhala i zpět do Evropy.

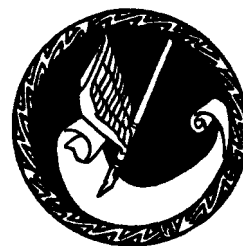
Avšak náhle všechno umklo. Neboť v Bahii, dnešním Sao Salvadoru, vypukla žlutá zimnice, které dne 13. června 1889 nečekaně podlehla také Klementina Kalašová.

Doma se o smrti velké zpěvačky dozvěděli zvláštním způsobem. Jaroslav Vrchlický za ní poslal dopis, který se mu vrátil s poznámkou *É morta* – Je mrtva. Básník vzápětí vydal hluboce prožitou sbírku veršů pod shodným názvem. Avšak podrobnosti o skonu Kalašové ještě dlouho u nás nebyly známy – a zjistil je teprve botanik a cestovatel A. V. Frič, který roku 1901 zcela náhodně, při zkoumání hřbitovního porostu, objevil v Bahii její hrob.

Místo posledního odpočinku Klementiny Kalašové je v Sao Salvadoru pietně udržováno. Český nápis „Na shledanou“ obsahuje přitom dojemnou chybu – písmeno „n“ místo „u“, což způsobila neznalost češtiny. Také datum narození je uvedeno mylně, avšak to nemění ničeho na našem povděku, že operní hvězda z daleké středoevropské země dodnes není zapomínána.

Neboť květiny, které se před náhrobní deskou neustále obměňují, ani zdaleka nemohou být od nemnoha návštěvníků z vlasti. Kladou je sem brazilští krajané, ale i představitelé kulturního života přístavního města, které se stalo devětatřicetileté umělkyni před sto jedenácti lety nechtěně tak osudným.

Aktualitky

Ve středu 25. 10. 2000 od 19 hodin v místní škole proběhne veřejná schůze o možnostech financování plynofikace a kanalizace obcí Ledčice a jejími občany.

Změna názvu

Chmelařská pojišťovna a. s., která pojistila majetek Obecního úřadu v Ledčicích i nejednoho z nás, změnila svůj obchodní název na ČSOB Pojišťovna (Československá obchodní banka – Pojišťovna). Nabízí občanům obce slevu 25 % při pojištění rodinných domů, domácností, rekreačních chat a rekreačních domácností.

Možnost informací na Obecním úřadě v Ledčicích, nebo přímo v pobočce ČSOB Pojišťovny v Roudnici n. L., ve Špindlerově ulici č. p. 672, nebo na telefonním čísle 0411/31 820.

Úprava školní zahrady

Jistě jste si všimli, že byly provedeny terénní úpravy školní zahrady, které zcela zdarma provedly Stavby silnic a železnic. O osazení keří a stromky, zakřívání a zatravnění celé plochy se postarali žáci Střední zahradnické školy pod vedením svého profesora ing. Vlasáka a pana Jakla ze Školního statku Mělník. Z celkové sumy necelých 70 tisíc nákladů byla odečtena Střední zahradnickou školou Mělník částka 7 tisíc jako dar obci Ledčice, za což škole patří veliký dík.

V jakém prostředí chceme žít?

Určitě se shodneme na tom, že se lépe žije v hezkém, čistém, klidném, bezpečném a udržovaném prostředí s co největšími zelenými plochami. Teorie je jedna věc a praxe druhá. Jak jinak si vysvětlit ty množící se krádeže kdečeho. Nenechavci „přemísťují“ materiál, sazenice, vzrostlé stromky, plastiky, nejrůznější předměty... Kdo dává tipy a kdo krade? Nenechte zloděje beztrestně řádit. Buďte všímaví. Vždyť vše pak musí být hrazeno z vaší kapsy. Ano

z vaší, protože my všichni ledčičtí občané máme jednu společnou „peněženku“. Jádro problému, jako ve všem, je zase jenom v lidech. Nikde jinde ho ani nemá smysl hledat. Jsme přesvědčeni, že je nás naprostá většina, kteří mají svoji obec rádi a nenechají ji okrádat. Upozorněte na ty, o kterých víte, že Ledčicím škodí, označte viníky. Jiné cesty není. Přítrže zlodějinám můžeme udělat jen my sami, společně.

Přijďte si zacvičit

V úterý 17. října začal kurs zdravotního cvičení pod vedením rehabilitační sestry, paní Aleny Svobodové, zaměřený především na krční páteř, záda a celkovou pohyblivost. Cvičení bude probíhat v tělocvičně místní školy každé úterý vždy od 18,30 do 19,30 hodin po dobu 10 týdnů. Po cvičení si můžete nechat provést i masáž. Kursovní činí

300 Kč a zájemci se stále ještě mohou hlásit na Obecním úřadě v Ledčicích. Zároveň připomínáme, že stále trvá možnost nechat si odborně ošetřit nohy. Pedikúra je nadále prováděna každé první pondělí v měsíci v budově OÚ (po předběžném objednání).

Už teče!

Začátkem prázdnin čekalo naší obec vybudování 208 vodovodních přípojek, kterých jsou dnes hotovy více než dvě třetiny. Pomyslnou tabulku o historicky první „kapce“ vody z ledčického vodovodu by si mohli na své stavení umístit Šourkovi čp. 18, kterým byla vodovodní přípojka zavedena 14. června. Po nich týž den měli svou vodu i Nešporovi, Kučerovi, Štechrovi a Říhovi.

Ještě do konce listopadu, jak bylo rozhodnuto na veřejném zasedání obecního zastupitelstva 24. 8. 2000, bude Obecní úřad v Ledčicích hradit výkopové práce prováděné v souvislosti s vodovodem na obecních pozemcích ke hranici pozemků soukromých. Po 30. listopadu tohoto roku už si veškeré práce bude zařizovat a financovat každý stavebník sám. Připomínáme, že každou stavbu, tedy i vodovodní přípojku, je nutno zkolaudovat. Vyzvedněte si proto na OÚ k tomu potřebný tiskopis, aby kolaudace mohly být provedeny co nejdříve.

Kvalitní pitná i užitková voda se stává v celé naší zemi nedostatkovým zbožím. Proto jsme rádi, že vodovod v naší obci finišuje. Do ledčických domácností je voda dodávána z Mělnické Vrutice firmou VKM Kladno – Mělník. Časté sledování kvality pitné vody, včetně radioaktivity, těžkých kovů, ropných látek, mikrobiologie, organických sloučenin aj., je věnována velká pozornost. To je zárukou, že se nikdo nemusí bát, napít se přímo z kohoutku. Voda je plně srovnatelná s kvalitou běžných balených vod a je tedy vhodná i pro kojence. Celkové náklady na vodovod jsou 18 milionů 877 tisíc korun. Za kubík vody VKM zaplatíme 19,20 Kč. Průměrná spotřeba vody na osobu a den podle celostátní statistiky je kolem 93 litrů. Pro zajímavost uvádíme: náplň vany činí zhruba 100 litrů, osprchováním spotřebujeme asi 50 litrů, ke spláchnutí WC je zapotřebí kolem 10 litrů...

Voda je opravdu nad zlato!

Volby do nového Středočeského kraje

Volby do nově ustavených krajských zastupitelstev se uskuteční v neděli 12. listopadu, a to od 8 do 22 hodin. K volbám by měli přijít jak ti, kteří jsou spokojeni se stavem naší země, tak i ti nespokojení. Účastnit se voleb je totiž dosud nejlepší známý prostředek, jak vyjádřit svou vůli a jak ovlivnit poměry ve státě, v němž žijeme. Naše obec spadá do kraje Středočeského o rozloze 11 014 km², s jedním milionem 105 964 obyvateli. Do tohoto kraje bude zvoleno 65 členů krajského zastupitelstva. Hlavním důvodem je decentralizace a smysluplnější přerozdělování veřejných prostředků.

Ve 27 volebních obvodech budu voliči volit také svého senátora. Nás, ledčických, se volba senátora tentokrát netýká. Proč je tomu tak? Podle ústavního zákona se z důvodu, aby horní komora Parlamentu nemohla být nikdy rozpuštěna a plnila tak roli ústavní pojistky pro případ rozpuštění Poslanecké sněmovny, je voleno každé dva roky 27 nových senátorů, tedy vždy jen jejich jedna třetina.

Jistě si mnozí z vás pamatují, že 1. 2. 1949 vznikl okres Roudnice nad Labem. Do té doby spadala naše obec pod správu města Roudnice nad Labem. V rámci správní reorganizace celého státu po roce 1948 však byl Roudnický okres necitlivě odtržen od tradičního Podřipska a připojen k nově vytvořenému kraji Ústí nad Labem. Byla tím narušena historická soudržnost regionu se středními Čechami. Není bez zajímavosti, že ze 47 samostatných obcí Roudnického okresu v roce 1921, podle sčítání lidu provedeného 15. a 16. února, patřily Ledčice mezi místa s nejvyšším počtem obyvatel. Roudnice tehdy měla 8 095 obyvatel, Horní Beřkovice 1 497, Podluský 1 117, Ledčice se svými 1 008 obyvateli byly čtvrtou nejlidnatější obcí tehdejšího regionu. Pro srovnání uvádíme některé další obce: Straškov 562, Spomyšl 456, Vražkov 643, Mnetěš 675, Jevíněves 500, Černouček 457, Ctiněves 560, Krabčice 559. Při říšském sčítání lidu uskutečněném 31. 12. 1910 měly Ledčice dokonce 1063 obyvatel!

1. 7. 1960 v rámci centralizace státní správy vstoupilo v platnost nové územní uspořádání. Ústecký kraj byl zrušen, vznikl kraj Severočeský. Současně bylo zrušeno mnoho okresů, mezi nimi i okres Roudnický. Ledčice tehdy byly přiřazeny k dosud platnému okresu Mělnickému.

Na základě probíhající reformy veřejné správy, která ukončí k 1. 1. 2003 činnost stávajících okresních úřadů, se jejich kompetence přesunou částečně na krajské úřady a částečně na tzv. pověřené úřady. Pro náš region to bude Mělník, Kralupy nad Vltavou a Neratovice. Ledčice, podle předběžného dělení, by „připadly“ ke Kralupům. Protože celá akce ještě není zcela dokončena, jde prakticky o návrh, máme my všichni dosud možnost vyjádřit se k tomu, zda nám nabízený pověřený úřad bude vyhovovat, nebo rozhodneme-li se pro Mělník, či dokonce pro Roudnici, s nímž nás pojí nejen historické vazby. V dnešních Ledčických novinkách je proto přiložen dotazník, ve kterém můžete, třeba i anonymně, vyjádřit svůj názor a své přání. Dotazník, prosím, zašlete na místní Obecní úřad, nebo jej vhodte do schránky umístěné na jeho budově.

Dotazník

1. Reforma veřejné správy

označte pověřený úřad, který by vám, jako občanu Ledčic, nejvíce vyhovoval

Mělník   Kralupy nad Vltavou   Roudnice nad Labem

2. Jak hodnotíte úroveň služeb poskytovaných Obecním úřadem v Ledčicích

	velmi dobře	dobře	špatně
Knihovna			
Škola			
Mateřská školka			
Školní jídelna			
Hřiště			
Péče o kulturní památky			
Péče o hřbitovy			
Veřejné osvětlení			
Místní rozhlas			
Ledčické novinky			
Veřejná zeleň			
Odvoz a likvidace odpadu			
Úroveň obchodů			
Úroveň pošty			
Úroveň pohostinství			
Spojení veřejnou dopravou			
Bezpečnost občanů			
Pořádek v obci			
Nabídka kulturních akcí			
Dodržování lidových tradic			
Úroveň místních komunikací			
Čistota ovzduší			
Spokojenost s prací pracovníků OÚ			
Spokojenost s prací zastupitelstva			

3. Co byste v obci vylepšili, nebo změnili? Co obci nejvíce schází? Čím, nebo jak byste mohli vy sami pomoci?

.....

.....

.....

4. Kde by měla probíhat veřejná zasedání obecního zastupitelstva:

ve škole   v pohostinství   jinde, uveďte, kde: .....

Ludvík Lát – Na lečické faře (8)

Vzpomínky farářského syna, v Českých Budějovicích 1926, nákladem vlastním, – výtiskla knihtiskárna A. Vimra

A ty vodopády, jež se řítí a padají ze strašných, závrtných výšek a šumí i hučí jak hrom, a to neustále! A ty laviny, jež pohřbívají v spoustách sněhových celé vesnice i s jejich obyvateli! A ty železnice s ozubenými koleji a ozubenými koly, jejichž vlaky vyjedou i na vysoké, strmé, nebetyčné hory! A ta horská jezera, někdy zelená, někdy modrá! Někdy ležící vysoko v horách u samých sněhů a ledů, jindy zas dole u krásných vesnic a měst! A ty lodě na těch jezerech! Lodě plachetní, jako labuť pomalu plující, lodě parní, rychle od břehu ku břehu spěchající, takové mohutné z blízka a takové malinké, dívá-li se na ně člověk s vrcholů hor! A ty roztomilé, dřevěné, hezounké švýcarské domečky, se zelenými okenicemi, vyřezávanými štíty a střechami, které jsou zatěžkány ohromnými kameny, aby je vítr neodnesl! A ta města, starobylá i nová, čistá a krásná, s pomalovanými a pozlacenými domy, pomalovanými a pozlacenými věžemi, pomalovanými a pozlacenými kašnami! A ty rozlehlé vodní pláně jezera Ženevského, na kterém se místy zdá, jako by to bylo moře, ne jezero. A ty vlny na něm, když se rozzuří víchřice, a voda se žene v ohromných, zpěněných spoustách ku břehu, na něj divě s hrozným řevem doráží a daleko, daleko, daleko na zem vystřikuje.

Jak se v takovém bouřlivém počasí zmítá a hází také i veliký parník, jakoby to byla malá loďka! O tom všem a o mnohých jiných věcech dovedla nám tetinka vypravovat tak zajímavě, jako nikdo jiný, ba i obrázky si přivezla z té divukrásné, pohádkové země švýcarské. Toť se ví, že jsem už tenkrát začal toužit po onom kraji nebetyčných hor a čarovných jezer.

Ale kromě toho dovedla tetinka ještě mnoho jiných věcí. Hrát na pianě dovedla daleko, daleko lépe, než pan učitel, zpívat pak dovedla jako nikdo z našich známých. A ty hry, kterým nás naučila! Ale nejen hrám, i čtení a psaní a počítání, a to všecko ve hře, bez námahy. Však starý pan učitel říkal, že děti z opatrovny, které se učily u slečny Fogtové, mohou již hned do druhé třídy obecné školy. Rozumí se, že za takových okolností slovo tetinčino mělo ohromný význam pro děti, které učila. Věřili jsme jí víc, než komukoli jinému, ba víc ještě, než svým rodičům. Všecky otázky a spory rozhodlo jediné slovo tetinčino a nebylo vyšší autority nad ni. Kdyby byl kdokoli, třeba anjel s nebe, tvrdil něco jiného, nebyl by ničeho pořídil. Tetinka to řekla a tak to musí být pravda. To byl poslední důvod a důkaz.

Bylo tedy zcela pochopitelné, že jsem se do tohoto anjelského zjevu zamiloval láskou upřímnou a vřelou. Jak velice ji miluji a že bez ní žít nemohu, poznal jsem nejlépe, když jednou odjela asi na týden někam na návštěvu. Jak pomalu táhly se dny a hodiny bez ní! A jaký strašný stesk naplňoval a mučil srdce i duši! A jaká radost i blaženost a štěstí, když se vrátila! Tenkrát jsem ji vyznal svou lásku a ptal se jí, zda na mne počká, až vystuduji a mě si vezme. Jinou žádou že nechci za ženu, jenom ji, jenom ji. Slíbila mi tetinka, že ano, jen abych se pilně učil, až budu chodit do školy, neboť školou povinného věku jsem tenkrát ještě neměl.

Jednou však přijel k nám krásný, mladý pán návštěvou. Já neměl ani nejmenšího podezření proti němu, naopak, velmi se mi zalíbil jeho nádherný, černý plnovous, krásná postava i krásné oko. Tak asi, myslil jsem si, vypadal král David, můj zamilovaný hrdina ze Starého Zákona. A tento mladý muž, jehož jsem ve svých myšlenkách povýšil na královský trůn, způsobil mi první hoře lásky, neboť přijel po nějakém čase opět a že se bude ženit. Nejprve nemohl jsem věřit, že by mě tetinka Růženka mohla takto zradit a zrušit daný mi slib. Ale konec konců smířil jsem se s touto skutečností a uznal, že mladý pan farář Hájek má takové přednosti, jakých já nemám a nikdy mít nebudu, zejména onen královský, černý plnovous. Na svatbě jsem si však přece zaplakal. Vyplatilo se mi to, neboť jsem se dal do pláče zrovna při hostině. Aby mě uklidnili, dali mi hosté, kterým můj pláč způsobil nečekanou zábavu, spoustu všelijakých sladkostí i mnoho laskavých slov. A tak má první nešťastná láska byla přece jen něčím odměněna, takže jsem na ni mohl vzpomínat bez všeliké hořkosti.

Babička Heranová

Babička Heranová patřila faře a Lečicím právě tak, anebo ještě více, nežli svému dědovi, synu a vnoučatům. Beztoho to byl syn nevlastní a vnoučata také. Vzala si totiž vdovce, s nímž děti neměla.

V mladých létech byla hezkým děvčetem. Dostala se na faru k její babičce za služku, když jí bylo asi dvacet let. Sloužila pěkných pár let na faře a tam se také vdala. Pravda, brala si svého ženicha nerada a spíše ze zoufalství, než z lásky. Měla totiž ráda jakéhosi hochy, který jí sliboval, že si ji vezme, ale vzal si pak jinou. I provdala se za vdovce, který o ni velice stál. Ale vdala se bez lásky a při svatbě provedla tenhle kousek.

Svatba se měla konat a oslavit na faře, neboť nevěsta byla sirota. A jiného domova, kromě fary, neměla. A tak přišli na faru všichni známí dědečkovi a babiččiny, jakoby se vdávala vlastní jejich dcera. Byli tam lidé z Lečic i přesporní, zavítali z Krabčic a dokonce i ze Chleba pan senior Janata. Pro hosty bylo prostřeno několik stolů, ba i v průjezdě prý seděli a hodovali

Ale co provedla nevěsta, toho nikdo neočekával. Když už byl čas, jít do kostela, začali se ohlížet po nevěstě, ale tak jako když se do země propadne. Hledali ji a volali, ale nikde nic. Nevěsta zmizela. Až komusi napadlo, prohledat i půdu. A na půdě našli nevěstu schovanou v seně, že se vdávat nebude a že zůstane sloužit na faře do smrti. Všechny domluvy byly marny. Ženicha, který za ní také vylezl, nechtěla ani vidět a zakrývala si zástěrkou obličej, že se stydí. Za ženichem vylezli na půdu všichni svatebčané, přemlouvali a domlouvali, ale nic naplat. Nevěsta, že do kostela nepůjde, svatební hostinu že ať snědí bez svatby, ona že se vdávat nebude. Když nikdo nevěstu nedovedl přemluvit, aby sestoupila s půdy, vylezl nahoru sám dědeček Kašpar. Co že si myslí, na faře že do smrti zůstat nemůže, on že brzy půjde do výslužby a u nového faráře kdož ví, zda bude moci sloužit, takhle že přece jen bude zaopatřena a tak dále, až se konečně podařilo jeho výmluvností nevěstu přimět, aby sešla dolů. Oblékla se do svatebních šatů a šla do kostela. Ale když měla odpovědět na otázku, zda si bere ženicha z lásky, opakovala zase, že by nejraději zůstala na faře. Teprve potom, když jí dědeček řekl, to že asi nepůjde, prohlásila, že tedy chce mít ženicha ráda a z lásky že si ho chce vzít.

Hned po oddavkách prohlásila však, že bude každý den odpoledne smět na faru, což jí ženich před svědky musil slíbit. Heranka docházela vskutku skoro celý život svůj k nám. Když se po dědečkovi dostal na faru můj tatínek, docházela také vypomáhat a chodila tak po celých čtyřicet let, která v Lečicích prožil. Nějakou práci si vždycky našla, kdykoli přišla.

Měli jsme Heranku všichni rádi. Nám hochům, Bohouškovi a mně, nahrazovala vlastní babičku, již jsme nepoznali. Byla nám v našem dětství, dokud nepřišla tetinka Růženka, nejmilejším a nejbližším člověkem po rodičích. Neměla, jak už jsem řekl, vlastních dětí, a tak u nás trávila skoro celé dny, někdy i noci. Domů odběhla sic, udělala, co bylo nutno, ale pak běžela zase na faru. Se svým mužem nebyla sice nešťastná, byl to hodný děda, dobrák veliký, ale dlouho u něho nikdy nevydržela, stále ji cosi táhlo k nám.

Když u nás někdy zůstala na noc, byl to pro nás, děti, zrovna svátek. Večer nám povídala pohádky, jichž uměla nemálo, vzpomínala na staré časy, vypravovala o dědeč-

kovi Kašparovi a o babičce, a někdy k velikému našemu potěšení prohlížela nám vlasy a vždycky tam něco našla, čeho jiní nenacházeli, neboť tam ničeho nebylo. Ale její úsmek a klam byl nám vždy strašně milou zábavou, neboť „svět chce být klamán“.

Já měl Heranku rád ještě z jiných důvodů. Dovolovala mi totiž všelicos, čeho mi moji rodičové nedovolovali. Měl jsem podivínské choutky a záliby, káva mi na příklad chutnala nejlépe, jestliže jsem ji pojídal z talíře lžící, tak jako polévku. Polévku zase nejraději jsem pil z kávového hrnečku. To bylo sic přísně zakázáno, ale babička, jestliže rodiče nebyli přítomni, mi moje záliby trpěla.

Heranka dovedla, když chtěla, rozesmát kde koho svými nápady a žerty. Někdy bavila lidi i tak, že všelijaká cizí slova zúmýslně překrucovala. Na příklad ptala se jednou, jaké počasí předpovídá holometr (barometr) anebo, kdy přijede pan vikář (vikář).

Čím byla starší, tím byla oblíbenější. Když zemřel její děda, neměla teprve doma žádného klidu. Vypomáhala nejen na faře, ale po celé vesnici. Byla na všech svatbách, pohřbech a křtinách. Když se někdo „polámal“ nebo když nastydl, babička ho pařila a mazala, dokud zase nebyl chlapík. Když se vařila povidla, dralo peří, zabíjel krmník, pekly koláče, škubaly husy, všude ji rádi viděli. Ponocovala u těžce nemocných, umývala a oblékala nebožtíky, běhala do lékárny, když bylo naspěch, nebo pro pana doktora, neboť uměla běhat jak mladice. Bylo-li potřebí poslat někam zvlášť rychlého poslíčka, posílali lečičtí lidé Heranku. Někdy se vracela tak brzy, že ani věřiti nechtěli, že vskutku byla tam, kam ji poslali. Také ráda pomáhala na poli, zvláště v létě. „To Boží sluníčko vytáhne všecky nemoci z těla“, říkávala, když jí bylo už sedmdesát let a když běžela někam na pole s motykou nebo hráběmi. Čipernou, mrštnou a pracovitou zůstala až do vysokého stáří.

Nerada přenocovala někde v cizích vesnicích a městech. Vždycky prý se jí hned po Lečicích zastesklo. Jednou jí poslali do hradištské fary u Nasavrk, když se tam narodil první syn. Zdržela se u pana strýčka Kašpara zrovna týden, déle ne. Stesk po Lečicích dolehl na ní tak, že sebrala své věci a hajdy přes Prahu domů, do Lečic. V Praze se jí stala příhoda, jež mohla mít nepříjemné následky. Pan strýček ji totiž před odjezdem varoval, že nemá nikomu svěřovat ani na okamžik svůj kufřík. Zejména v Praze, že má být opatrná a kufříku z ruky nedávat, aby jí ho neukradli, jeť prý na nádraží mnoho podvodníků a zlodějů, kteří okrádají nezkušené a lehkověrné cestující. Ale pan strýček zapomenul na „akcízáky“, zřízence potravní daně.

pokračování příště